

BESLISSING

van de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten inzake het administratief beroep van

██████████,
advocaat te ████████,
(hierna: "appellant")

gericht tegen de beslissing van 3 januari 2023 van de raad van de orde in het arrondissement Midden-Nederland (hierna: "raad"). Met deze beslissing heeft de raad besloten het verzoek van appellant tot verlenging van de stage af te wijzen.

Mrs. J.P. Broekhuizen, S. van Oers en S.M. Kaak zijn ingevolge artikel 11, eerste lid, van het Mandaatbesluit AR gezamenlijk als leden van de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten (hierna: "algemene raad") bevoegd om het door appellant ingestelde administratief beroep te behandelen. Volgens het tweede lid van genoemd artikel is een van deze drie leden gemandateerd tot ondertekening van deze beslissing.

Verloop van de procedure

1. Appellant wordt op 30 augustus 2019 beëdigd als advocaat en in september 2019 start appellant met de beroepsopleiding.
2. Bij brief van 27 juni 2022 verzoekt appellant de raad om zijn stage te verlengen, omdat hij niet de nodige praktijkervaring op heeft kunnen doen.
3. Per e-mail van 5 oktober 2022 is appellant bericht dat de raad akkoord gaat met een verlenging van zijn stage van vier maanden. De einddatum van de stage van appellant is daarmee 30 december 2022.
4. Bij brief van 30 november 2022 verzoekt appellant de raad primair de stagetermijn een laatste keer te verlengen met drie maanden in afwachting van het besluit van de algemene raad inzake de verzoeken van appellant om voor het vak Jaarrekening lezen een extra toetskans toe te kennen, niet over te gaan tot schrapping en niet gehouden te worden aan een onderbreking van drie jaar. Subsidiair verzoekt appellant de raad hem de gelegenheid te geven alsnog de nodige praktijkervaring op te doen, omdat hij vanwege een coronabesmetting niet de gewenste praktijkervaring op heeft kunnen doen en omdat hij zijn laatste toetsmogelijkheid voor het vak Jaarrekening lezen tijdens zijn ziekte heeft moeten inzetten.
5. Bij brief van 3 januari 2023 besluit de raad dat het verzoek tot verlenging van de stage van appellant wordt afgewezen (hierna: "het bestreden besluit"). Het afwachten van een procedure bij de algemene raad is geen grondslag voor toewijzing van het verzoek van appellant. Voorts is niet gebleken dat appellant over onvoldoende praktijkervaring beschikt.
6. Bij brief van 3 januari 2023 besluit de algemene raad dat de verzoeken van appellant om voor het vak Jaarrekening lezen een extra toetskans toe te kennen, niet over te gaan tot

Beslissing 203544

schrapping en niet gehouden te worden aan een onderbreking van drie jaar, worden afgewezen.

7. Bij brief van 13 februari 2023, verzonden per e-mail van dezelfde datum, stelt appellant administratief beroep in bij de algemene raad tegen het bestreden besluit.
8. Op 15 februari 2023 wordt de ontvangst van het administratief beroepschrift bevestigd.
9. Bij brief van 15 februari 2023, verzonden per e-mail van dezelfde datum, verzoekt de algemene raad aan de raad uiterlijk 15 maart 2023 een verweerschrift in te dienen.
10. Per e-mail van 17 februari 2023 wordt appellant gevraagd naar het wachtwoord waar één van de ingediende documenten mee is beveiligd.
11. Per e-mail van 20 februari 2023 geeft appellant het wachtwoord door en dient hij aanvullende stukken in.
12. Bij brief van 28 februari 2023, verzonden per e-mail van dezelfde datum aan appellant en de raad, worden partijen uitgenodigd voor een hoorzitting op 28 maart 2023.
13. Bij brief van 3 maart 2023, verzonden per e-mail van dezelfde datum, wordt een aangepaste uitnodiging voor de hoorzitting verzonden, omdat appellant te kennen heeft gegeven op het oorspronkelijke tijdstip verhinderd te zijn.
14. Bij brief van 9 maart 2023, verzonden per e-mail van dezelfde datum, wordt een aangepaste uitnodiging voor de hoorzitting verzonden, omdat de raad te kennen heeft gegeven op het gewijzigde tijdstip verhinderd te zijn.
15. Per e-mail van 10 maart 2023 dient appellant een aanvullend stuk in, te weten een verzoek tot wijziging patronaat van 3 februari 2020.
16. Bij brief van 13 maart 2023, verzonden per e-mail van dezelfde datum, dient de raad het verweerschrift inzake het administratief beroep van appellant in.
17. Op 27 maart 2023 worden appellant en de raad gehoord namens de algemene raad door mr. J.H.M. Huizinga in aanwezigheid van mr. L.C.E. Straathof, griffier. De raad heeft zich laten vertegenwoordigen door [REDACTED], deken, en [REDACTED], adjunct-secretaris.
18. Per e-mail van 31 maart 2023 dient appellant aanvullende stukken in, te weten een e-mail van zijn patroon van 13 februari 2023 waaruit blijkt dat appellant een huurschuld heeft en de onderliggende facturen, alsmede een e-mail van zijn patroon van 31 maart 2023 waarin zij aangeeft dat zij van mening is dat een tweede stageverlenging op zijn plaats is.
19. Per e-mail van 8 april 2023 dient appellant een aanvullend stuk in, te weten een artikel van dezelfde datum, gepubliceerd op de website www.gezondheid.nl met de titel: 'Studie: meer langdurige covid bij mensen met migratieachtergrond'.

Beslissing 203544**Standpunt van appellant**

20. In het administratief beroepschrift van 13 februari 2023 draagt appellant de volgende beroepsgronden aan:
- Het is overduidelijk dat appellant nog niet over voldoende praktijkervaring beschikt. De raad is ten onrechte voorbij gegaan aan het feit dat appellant gedurende de verlenging van de stage besmet is geraakt met longcovid en in deze periode enorm ziek was. Het spreekt voor zich dat appellant in deze periode geen praktijkervaring heeft kunnen opdoen. Appellant heeft ongeveer een jaar van zijn stage zonder patroon en zittingen moeten werken.
  - Het valt niet met elkaar te rijmen dat het eerste verlengingsverzoek van appellant wel is toegewezen en het tweede verlengingsverzoek niet, te meer nu in beide verzoeken om hetzelfde wordt verzocht. De eerste verlenging is zonder nadere onderbouwing toegewezen. Gedurende de verlenging heeft appellant geen meervoudige strafzaken gedaan. Ook heeft hij geen zittingen gehad in het kader van getuigenverhoren, geen tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke straf (TUL)-zittingen en geen zware strafzaken. Verder heeft appellant slechts één zitting in hoger beroep gedaan. Voor een strafrechtadvocaat is deze praktijkervaring zeer mager. Om sneller ervaring op te kunnen doen had appellant met zijn patroon afgesproken om haar strafzittingen samen voor te bereiden, maar zij had in de betreffende periode niet veel strafzittingen gepland staan. Dat sprake zou zijn van onvoldoende praktijkervaring wordt niet tegengesproken door de stageverslagen en het omzetverloop. Appellant wijst tevens naar de omzetgesprekken die hebben plaatsgevonden.
  - Het bestreden besluit is genomen in strijd met het verbod op vooringenomenheid en van een onafhankelijke zorgvuldige besluitvorming van het bestuursorgaan is geen sprake. Het bestreden besluit is genomen door een lid van de raad die ook de mentor van appellant is. Het besluit van de algemene raad is daarnaast genomen door een collega-advocaat binnen het strafrecht. Appellant heeft ooit bij het kantoor waar deze persoon werkzaam is gesolliciteerd en is toen afgewezen voor de functie.
  - De raad heeft bij de voorbereiding van het bestreden besluit onvoldoende kennis vergaard omtrent de relevante feiten en omstandigheden en de af te wegen belangen en handelt daardoor in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel. Ook handelt de raad in strijd met het beginsel van fair play, het motiveringsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel. Verder is het bestreden besluit in strijd met het gelijkheidsbeginsel. Als advocaat-ondernemer is appellant genoodzaakt zich bezig te houden met bedrijfsvoering, terwijl dat voor advocaat-stagiaires in loondienst niet het geval is. Daardoor kunnen zij makkelijker praktijkervaring opdoen dan appellant.

Standpunt van de raad

21. In het verweerschrift van 13 maart 2023 verzoekt de raad het administratief beroep ongegrond te verklaren. De raad voert daartoe samengevat het volgende aan:

Beslissing 203544

- De raad kan appellant niet volgen in zijn stelling dat het niet met elkaar te rijmen is dat zijn eerste verzoek tot verlenging van de stage wel is toegewezen en zijn tweede verzoek tot stageverlenging niet. Appellant verzocht primair om verlenging van zijn stagetermijn ter afwachting van het besluit van de algemene raad inzake een eventuele extra toetsmogelijkheid voor het vak Jaarrekening lezen. Uit artikel 9b, tweede lid, van de Advocatenwet volgt echter dat dit geen grondslag is voor toewijzing van een verzoek tot stageverlenging. Subsidiair verzoekt appellant zijn stage te verlengen om alsnog de nodige praktijkervaring op te doen, maar hij heeft nagelaten in zijn verzoek te onderbouwen waarom hij nog over onvoldoende praktijkervaring zou beschikken. Het feit dat zijn eerste verzoek wel is toegewezen kan er niet toe leiden dat een volgend verzoek automatisch ook wordt toegewezen.
- Het besluit is niet genomen in strijd met het verbod op vooringenomenheid. Eén van de leden van de raad is inderdaad de mentor van appellant. De mentor is altijd een lid van de raad, is er ter ondersteuning van de stagiaire en heeft geen persoonlijk belang bij een besluit betreffende een stagiaire. De raad heeft de Advocatenwet gevolgd, waardoor van willekeur geen sprake is.
- Van strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel is evenmin sprake. Het verzoek van appellant is in de vergadering van de raad besproken en er is uitvoerig aandacht besteed aan de vraag of sprake is van onvoldoende praktijkervaring. De raad heeft geconcludeerd dat niet voldoende is gebleken dat daarvan sprake is.
- Appellant heeft niet onderbouwd dat sprake zou zijn van strijd met het motiveringsbeginsel. Het besluit is wel degelijk deugdelijk gemotiveerd.
- Van een compensatie op grond van het evenredigheidsbeginsel kan geen sprake zijn, omdat artikel 9b van de Advocatenwet de raad geen keuzemogelijkheid geeft. Een stage kan alleen worden verlengd als de raad van oordeel is dat de stagiaire nog niet over voldoende praktijkervaring beschikt en dat is niet het geval.

Relevante wetgeving

22. Ingevolge artikel 9b, tweede lid, van de Advocatenwet, wordt de duur van de stage voor stagiaires die in deeltijd werkzaam zijn naar evenredigheid verlengd. Voorts kan de duur van de stage met ten hoogste drie jaar worden verlengd indien de raad van de orde in het arrondissement van oordeel is dat de stagiaire nog niet over voldoende praktijkervaring beschikt. De duur van de stage kan door de raad, met goedkeuring van de algemene raad, op verzoek van de stagiaire worden verkort.
23. Ingevolge artikel 9b, zesde lid, van de Advocatenwet, kan administratief beroep worden ingesteld bij de algemene raad tegen het verlengen van de duur van de stage of tegen het weigeren een stageverklaring te verstrekken.

Beslissing 203544

Beoordeling van het administratief beroep

Ontvankelijkheid

24. Alvorens kan worden ingegaan op de inhoud van het administratief beroepschrift moet worden beoordeeld of appellant ontvankelijk is in zijn beroep. Appellant is direct belanghebbende bij het administratief beroep. Het administratief beroep is tijdig ingediend. Van beletselen voor ontvankelijkheid van het administratief beroep is niet gebleken. De algemene raad gaat derhalve over tot de inhoudelijke behandeling van het administratief beroep.

Inhoudelijke beoordeling

Afwachten van een besluit als reden voor verlenging

25. In het bestreden besluit heeft de raad het verzoek van appellant om zijn stage met drie maanden te verlengen, afgewezen. Appellant verzocht primair om verlenging van zijn stagetermijn ter afwachting van het besluit van de algemene raad inzake een eventuele extra toetsmogelijkheid voor het vak Jaarrekening lezen. Naar het oordeel van de algemene raad heeft de raad in het bestreden besluit terecht overwogen dat uit artikel 9b, tweede lid, van de Advocatenwet volgt dat het afwachten van het besluit van de algemene raad inzake een eventuele extra toetsmogelijkheid voor het vak Jaarrekening lezen, geen grondslag is voor toewijzing van een verzoek tot stageverlenging. Dit artikel bepaalt immers dat de stagetermijn met ten hoogste drie jaar wordt verlengd indien de raad van de orde in het arrondissement van oordeel is dat de stagiaire nog niet over voldoende praktijkervaring beschikt.

Onvoldoende praktijkervaring

26. Subsidiair verzocht appellant zijn stage te verlengen om alsnog de nodige praktijkervaring op te doen. In het bestreden besluit heeft de raad overwogen dat niet is gebleken dat appellant over onvoldoende praktijkervaring beschikt. Appellant stelt zich in administratief beroep op het standpunt dat de raad ten onrechte voorbij is gegaan aan het feit dat appellant gedurende de verlenging van de stage besmet is geraakt met longcovid en in deze periode enorm ziek was. Bovendien heeft appellant ongeveer een jaar van zijn stage zonder patroon en zittingen moeten werken. Ook stelt appellant zich op het standpunt dat niet met elkaar te rijmen valt dat zijn eerste verzoek tot verlenging van zijn stageperiode is toegewezen en het tweede verzoek tot verlenging van zijn stageperiode niet. Volgens de raad heeft appellant in zijn verzoek niet genoeg onderbouwd dat hij over onvoldoende praktijkervaring beschikt.
27. De algemene raad overweegt dat appellant in zijn verzoek van 30 november 2022 kortgezegd heeft toegelicht dat hij in oktober 2022 te kampen heeft gehad met een derde coronabesmetting, waardoor de bestaande symptomen – waar hij ten tijde van zijn eerste verzoek tot verlenging al last van had – erger zijn geworden. Appellant geeft aan dat hij hierdoor niet de praktijkervaring op heeft kunnen doen die hij naar aanleiding van zijn vorige verlengingsverzoek op had willen doen. In zijn administratief beroepschrift heeft appellant dit nader toegelicht. Daarmee heeft appellant naar het oordeel van de algemene raad toegelicht

Beslissing 203544

dat volgens appellant sprake is van onvoldoende praktijkervaring en roept dat de vraag op waarom het eerste verzoek wel is toegewezen, en het tweede verzoek niet.

28. Ter zitting heeft de raad toegelicht dat al ten tijde van het eerste verzoek tot verlenging van de stage duidelijk was dat appellant de verplichte praktijkervaring reeds had opgedaan. Appellant had voldoende processtukken geschreven en aan voldoende zittingen deelgenomen. Omdat de raad er ook waarde aan hecht dat de stagiaire in zijn of haar eigen beleving voldoende praktijkervaring heeft opgedaan en het vanwege corona voor iedereen een periode was die anders dan gebruikelijk verliep, heeft de raad ingestemd met het eerste verzoek tot verlenging. Ten aanzien van het tweede verzoek tot verlenging speelden de omstandigheden rond corona en de algemene impact een minder grote rol. Daarnaast is bij de raad de sterke indruk ontstaan dat het appellant niet zozeer te doen was om het opdoen van praktijkervaring, maar te meer om het afwachten van de beslissing van de algemene raad op het verzoek tot het toekennen van een extra toetskans. Dat is voor de raad reden geweest om het tweede verzoek tot verlenging van de stage af te wijzen.
29. De algemene raad begrijpt naar aanleiding van hetgeen ter zitting is besproken dat de primaire reden voor het verzoek tot verlenging volgens de raad gelegen is in het afwachten van een besluit over een toetskans. Tijdens de hoorzitting is aangegeven dat appellant dat telefonisch kenbaar heeft gemaakt, en toen voor hem duidelijk werd dat dat geen reden voor verlenging kon zijn, kwam het argument van praktijkervaring op. Deze gang van zaken is door appellant tijdens de hoorzitting ook niet weersproken. Zoals hiervoor onder 25. reeds is overwogen, is de verlenging van de stage om deze reden terecht afgewezen, nu de duur van de stage op grond van artikel 9b, tweede lid, van de Advocatenwet enkel vanwege onvoldoende praktijkervaring kan worden verlengd.
30. De algemene raad is van oordeel dat de raad het verzoek tot verlenging van de stage vanwege onvoldoende praktijkervaring eveneens op goede gronden heeft afgewezen. Uit het stageverslag van 22 oktober 2020 blijkt dat appellant al vijf keer in rechte had opgetreden. Uit het stageverslag van 26 augustus 2022 blijkt bovendien dat appellant meer dan twintig processtukken heeft gemaakt. Dat er bepaalde aspecten zijn die van belang zijn voor de praktijk van een strafrechtadvocaat waarmee appellant nog geen of in mindere mate ervaring heeft opgedaan, doet daar niet aan af. Ook de toewijzing van het eerste verzoek tot verlenging maakt niet dat het tweede verzoek ten onrechte zou zijn afgewezen. Daarbij acht de algemene raad zwaarwegend de maatschappelijke omstandigheden die hebben meegespeeld bij het besluit op het eerste verzoek tot stageverlenging en de primaire reden die appellant ten grondslag heeft gelegd aan zijn tweede verzoek tot stageverlenging, die is gelegen in het afwachten van een ander besluit.
31. De algemene raad merkt op dat hoewel in het bestreden besluit is opgenomen dat het verzoek wordt afgewezen omdat afwachting van het besluit geen reden voor verlenging is, en niet is gebleken van onvoldoende proceservaring, de motivering van het besluit summier is. Hoewel die bezwaargrond van appellant naar het oordeel van de algemene raad terecht is, kan dat gebrek met toepassing van artikel 6:22 van de Algemene wet bestuursrecht worden gepasseerd. Het is niet gebleken dat de appellant door de summiere motivering is benadeeld, temeer omdat de redenen van afwijzing wel duidelijk zijn geweest voor hem.

Beslissing 203544*Schending algemene beginselen van behoorlijk bestuur*

32. De algemene raad overweegt dat niet is gebleken dat het bestreden besluit in strijd met het verbod op vooringenomenheid zou zijn genomen. Appellant baseert de stelling dat van vooringenomenheid sprake zou zijn op de enkele omstandigheid dat de beschikking is ondertekend door de mentor van appellant. Verder heeft appellant niet onderbouwd, ook niet na specifieke uitnodiging daartoe, dat sprake is van vooringenomenheid of willekeur. De algemene raad overweegt dat het besluit is genomen namens de raad en dat de raad heeft toegelicht dat alle advocaat-stagiaires een mentor hebben die lid is van de raad. De algemene raad is niet gebleken dat de mentor een persoonlijk belang had bij het bestreden besluit.
33. Verder stelt appellant zich op het standpunt dat het bestreden besluit in strijd zou zijn met het zorgvuldigheidsbeginsel, omdat de raad bij de voorbereiding daarvan onvoldoende kennis heeft vergaard omtrent de relevante feiten en omstandigheden en de af te wegen belangen. Appellant geeft daarbij echter niet aan welke informatie de raad ten onrechte niet zou hebben betrokken bij de voorbereiding van het bestreden besluit, terwijl door de raad in het verweerschrift is toegelicht dat het verzoek van appellant in de vergadering van de raad besproken is en er uitvoerig aandacht is besteed aan de vraag of appellant voldoende praktijkervaring op heeft kunnen doen. De algemene raad overweegt dat derhalve niet is gebleken dat het bestreden besluit in strijd met het verbod op zorgvuldigheidsbeginsel zou zijn genomen.
34. De door appellant gestelde schendingen van het beginsel van fair play en het evenredigheidsbeginsel zijn niet onderbouwd en van dergelijke schendingen is de algemene raad evenmin gebleken, waardoor een beroep daarop niet slaagt.
35. Voorts stelt appellant zich op het standpunt dat het bestreden besluit in strijd zou zijn met het gelijkheidsbeginsel. Appellant wijst er in dat kader op dat hij als advocaat-ondernemer genoodzaakt is zich bezig te houden met bedrijfsvoering, terwijl dit niet geldt voor advocaat-stagiaires in loondienst. Daardoor zouden advocaat-stagiaires in loondienst makkelijker praktijkervaring op kunnen doen dan appellant. De algemene raad overweegt dat artikel 3.11 van de Verordening op de advocatuur bepaalt dat de kantoororganisatie zodanig moet zijn ingericht dat de stagiaire-ondernemer naast de praktijkuitoefening ook tijd heeft voor de opleiding. Appellant heeft bewust gekozen voor het uitoefenen van de praktijk als stagiaire-ondernemer en wordt geacht bekend te zijn met (on)mogelijkheden van een dergelijke praktijkuitoefening, waardoor naar het inzicht van de algemene raad niet kan worden gesproken van strijd met het gelijkheidsbeginsel. Bovendien geldt dit voor alle stagiair-ondernemers. Hieruit volgt dat gelijke gevallen gelijk worden behandeld.
36. Ten overvloede merkt de algemene raad nog op dat in deze beslissing alleen wordt ingegaan op gronden die betrekking hebben op het bestreden besluit. Gronden die betrekking hebben op het besluit dat op 3 januari 2023 door de algemene raad is genomen, worden in deze beslissing buiten beschouwing gelaten.

Beslissing 203544

Conclusie

37. Met inachtneming van de overgelegde stukken, de door appellant en de raad gegeven mondelinge toelichting daarop en de vigerende wet- en regelgeving, verklaart de algemene raad het administratief beroep van appellant ongegrond.

Beslissing

De algemene raad verklaart het administratief beroep ongegrond en het bestreden besluit blijft onder toepassing van artikel 6:22 van de Algemene wet bestuursrecht in stand.

Aldus gedaan te Den Haag op 21 juni 2023

Overeenkomstig het namens de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten genomen besluit,
Voor deze,

mr. J.P. Broekhuizen
lid algemene raad

Tegen deze beslissing kunnen belanghebbenden binnen zes weken na bekendmaking van deze beslissing beroep instellen overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 8 van de Algemene wet bestuursrecht.

Bijlage: verslag van de hoorzitting van 27 maart 2023